

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת בהר

וחי

"וְיָחִי יְמוֹךְ אַחִיךָ וּמִטָּה יְדוֹ עִמָּךְ וְהִחַזְקֶתָּ בּוֹ גֵר וְתוֹשֵׁב וְחַי עִמָּךְ" (ויקרא כה, לה).

שלוש מילים מתארות את הזולת: אח, גר ותושב. האח הוא יהודי מלידה, הגר נעשה יהודי לאחר שהתגייר, והתושב הוא אדם זר שגר בארצנו ומכבד את חוקי החברה הבסיסיים – בקיום שבע מצוות בני נח. התורה מצווה להחזיק את האח ולסייע לו בזמנים קשים, כאשר הוא בסכנת נפילה. מצבם של הגר והתושב – שאין להם קרקע משלהם ואין להם אחיזה בארץ – מועד תמיד לקשיים, ולכן יש לבחון תמיד כיצד לסייע להם.

מה מלמדות שתי המילים האחרונות, "וחי עמך"? על פי ההבנה הפשוטה אנו מצווים לדאוג שכולם – אחינו, הגר והתושב – יחיו עימנו ובתוכנו, שלא נקים גדרות של הפרדה בינינו ולא נפלה לרעה שום פלך אוכלוסייה. ואולם חכמינו זיכרונם לברכה ראו כאן מצווה נוספת: לדאוג לחיי הזולת גם במחיר של פגיעה בהלכה. אין הבדל בדיון זה בין יהודי מלידה ובין גר שנתגייר או תושב בארצנו, על כולם חל הכלל שפיקוח נפש דוחה שבת:

"מצוה זו שנצטוינו להחיות גר תושב להציל לו מרעתו שאם היה נטבע בנהר או נפל עליו הגל שבכל כחנו נטרח בהצלתו, ואם היה חולה נתעסק ברפואתו, וכל שכן מאחינו ישראל או גר צדק שאנו מחויבים לו בכל אלה והוא בהם פקוח נפש שדוחה שבת. והוא אמרו יתעלה וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך" (השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם, שכחת העשין טז).

למדנו אפוא כי חילול שבת לצורך הצלת חיי אדם אינו רק היתר – זו מצוות עשה של תורתנו הקדושה, שכל כולה תורת חיים.

וחי עימך.

שאול דוד בוצ'קו